

Jaarverslag 2016

MAMA
Stichting Public Art Squad
Postadres: Postbus 23070
3001 KB Rotterdam
Website: www.showroommama.nl
Contactpersoon: Nathalie Hartjes
Email: nathalie@showroommama.nl
Telefoon: 010 2332022
Kvk nr: 24272758
BTW nr: NL806370051
Rek nr: 419203230 ABN AMRO

Inhoud:

1. Introductie
2. Beleidsthema's (levendige binnenstad, talentontwikkeling, cultureel ondernemerschap)
3. Bedrijfsvoering en marketing
4. Prestaties
5. Financieel resultaat
6. Governance

1. Introductie

2016 bood veel afwisseling voor MAMA: Op programmatisch vlak behaalden we enkele hoogtepunten, maar stonden we ook voor uitdagingen. We zetten stappen in het verbeteren van onze arbeidsomstandigheden, al gingen deze onvermijdelijk gepaard met de onrust van het vinden van nieuwe regelmaat. We namen met pijn in het hart afscheid van bijna de helft van de staf, tegelijkertijd creëerde dit ruimte onze organisatie-opmaak stevig te herdenken.

Inhoudelijk valt 2016 te karakteriseren als een transitiejaar. De inhoudelijke lijnen All Eyes Wide Open, Internet Aware, Together Now, die bij aanvang van de periode 2013-2016 werden gearticuleerd evolueerden vanzelfsprekend in HOME | IN REAL LIFE | NETWORKS. De aankomende beleidsperiode is geen radicale breuk met het verleden, maar een aanscherping, met nadrukkelijk meer aandacht voor makers buiten gevestigde circuits en niet of ondervertegenwoordigd in de (internationale) kunstmarkt.

We willen (nog) meer ruimte bieden voor jonge stemmen. Niet alleen voor de kunstgenieters- en kenners, maar ook voor de makers, kunstenaars, schrijvers of programmeurs. Wij willen óók podium zijn voor ons publiek. Die ontwikkeling werd in 2016 in gang gezet, soms vooruitlopend op projecten in 2017. We produceerden de pilot aflevering van Culturesport, een nieuwe animé-scifi serie die aan het einde van het jaar in New York gepresenteerd werd. Deze kwam tot stand met Rotterdamse makers, rondom het verhaal van de gabbercultuur. Onze samenwerking met de Laurenskerk werd ontwikkeld door twee van MAMA's Artistic New Talents (ANTs, voorheen Rookies)*; binnen het zomerproject I <3 CAMP werden activiteiten vooral mét het publiek ingevuld; we startten een samenwerking met de vrienden van Younes Chokry, een oud-student van het GLR die te vroeg is overleden en bijzonder werk heeft achtergelaten. Achter de schermen onderzochten we het format voor ons nieuwe online platform en ontwikkelden het idee tot een robuust plan; we zetten al rustig de nieuwe programmalijn NETWORKS in de steigers.

Toen we aan het einde van 2015 ons meerjarenplan op papier zetten was de vluchtelingenstroom op zijn piek, de aanhoudende financiële crisis in Griekenland (beide samenhangend met groeiende eurosceptis), en de reuring rondom de Amerikaanse presidentsverkiezingen was maar net te begonnen. Vraagstukken rondom je thuis voelen, ergens toebehoren waren actueel, maar voelden ook vanzelfsprekend in het licht van MAMA's DNA en onze rijke geschiedenis van collectief georiënteerde actie. 2016 bracht het gekozen motto HOME | IN REAL LIFE | NETWORKS nóg meer urgentie; de coupe-poging in Turkije, Brexit, het presidentschap van Donald J. Trump, maar ook in de Nederlandse politiek: keer op keer werd de politieke strijd gevoerd door 'identiteit' centraal te stellen en dan op zo'n manier dat juist muren werden opgetrokken, al dan niet letterlijk, in plaats van doorbroken.

De conservatieve tendens die wereldwijd steeds voelbaarder wordt baart ons zorgen. De onverdraagzaamheid die hand in hand gaat met protectionistisch beleid druist dwars tegen MAMA's opvattingen over inclusiviteit & emancipatie in. Doorgaans neigen we ernaar onze laagdrempeligheid en gastvrijheid uit te dragen volgens het credo 'don't say it, show it'. We stellen niet per se de politiek centraal in onze programma's maar belijden zelf een politiek van verbinding. Waar we in geloven zit als het ware in de architectuur van ons programma. Deze ontwikkelingen vergen van ons een andere meer uitgesproken houding en met elkaar - Team MAMA, staf en achterban - bouwen we aan een vocabulaire om dit uit te dragen.

MAMA's inhoudelijke staf was in 2016 veel gevraagd spreker en jurylid. Aan directeur Nathalie Hartjes viel de eer om mee te besluiten over de Nederlandse inzending bij de biënnale van Venetië; zij werd ook gevraagd voor lezingen en panelgesprekken bij oa. De Appel, Set-Up, Witte de With en uitgenodigd voor bezoekersprogramma's in België en Duitsland. Programmamaker Marloes de Vries trad op als coach van het project Open Media van Instituut Beeld en Geluid en presenteerde MAMA's project Culturesport in het gerenommeerde Anthology Film Archive in New York. Margriet Brouwer,

senior Talentontwikkeling en Educatie, was key-note spreker bij Kavka in Antwerpen. Naast de versteviging van MAMA's reputatie en netwerk, bleken deze activiteiten ook financieel lucratief.

MAMA onderzoekt al enige jaren hoe wij ons ondernemerschap vorm kunnen geven in financiële resultaten. Door verschillende verdienmodellen te onderzoeken hebben wij ál behoorlijk wat succes geboekt. In de afgelopen vier jaar groeiden de eigen inkomsten vanaf nul tot meer dan 30.000. Deze vertalen zich (nog) niet naar één stabiele bron van eigen inkomsten. Verscheidene verdienmodellen zijn in 2015 in kaart gebracht, in 2016 werkten we verder aan het opbouwen van skills die nodig zijn deze te implementeren in onze werkzaamheden, ondersteund door Van Dooren Advies. Deze maakte ons tevens enthousiast de mogelijkheden van bedrijfs sponsoring nader te onderzoeken. De adviesopdracht die we uitvoerden voor collega-instelling Stroom werd aan het einde van het jaar afgerond en zij hebben ons laten weten dat dit naar grote tevredenheid is verlopen. Hoewel deze eerste opdracht bij nader inzien te bescheiden geoffreerd is kan MAMA nu met de aanbeveling van Stroom in de hand het land in trekken.

In 2016 heeft MAMA een eerste stap tot verbetering van haar huisvestingssituatie gemaakt door extern kantoor te huren bij collega-instelling Dansateliers in de oude HBS op de s Gravendijkwal. De 12m2 dat daarvoor als kantoor diende bood onvoldoende rust en comfort om effectief te werken. Ook de kantoorruimte in de oude HBS had zijn makken, op de klimatologische omstandigheden viel af te dingen en de afstand naar de showroom speelde de organisatie parten, maar het was wel een stap in de goede richting. Inmiddels is er zicht op kantoorruimte om de hoek van de showroom. Per 1 april 2017 zal MAMA haar intrek nemen in de Boomgaardstraat 69.

De onzekerheid over de gemeentelijke besluiten voor het cultuurplan 2017-2020, die samenviel met een nieuwe advies & toekenningsronde van de bijdrage vanuit het Mondriaan Fonds, zorgde ervoor dat we enigszins terughoudend waren alvast plannen voor het nieuwe jaar te activeren. Niet in het minst omdat het Mondriaan Fonds tot prinsjesdag in de veronderstelling verkeerde met 40% minder budget toe te moeten binnen hun regeling voor presentatie-instellingen. De RRKC bracht in juni 2016 een buitengemeen positief oordeel uit over onze toekomstplannen en adviseerde de totale aanvraag, dat iets meer dan 40.000 euro groei betekende. Het verdeelvoorstel van de wethouder, waarin dat bedrag weer voor ongeveer de helft gekort werd, werd dan ook met enige teleurstelling. Desalniettemin zijn we blij dat door de 'motie Verveen' een groot aantal talentontwikkende podia op een bijstelling konden rekenen, al kwam de bijstelling niet ten deel van MAMA zelf. Omdat wij veelal geïnteresseerd zijn in cross-disciplinaire praktijken zijn wij hier ook bij gebaat. Ook het Mondriaan Fonds ondersteunt MAMA weer voor twee jaar.

MAMA is weer trots op de behaalde resultaten, inhoudelijk en qua bedrijfsvoering. We blijven doen waar we het sterkst in zijn: We presenteren artistiek uitdagende inhoud met een no nonsense attitude. MAMA verbindt: We bepalen de ambitie en stellen kwaliteitscriteria en creëren tegelijkertijd een podium waarop we onze successen kunnen delen en het woord aan anderen kunnen geven, zodoende onze inhoud verrijkend. Door- en toestroom van talent staan centraal in onze programma- én organisatiekeuzes.

Nathalie Hartjes, Directeur

2. BELEIDSTHEMA'S

Levendige binnenstad

MAMA speelt een belangrijke rol in het cultuuraanbod en de levendigheid van het Rotterdamse cultuurklimaat. De showroom met haar open uitstraling, maar ook de vele events die MAMA op locatie organiseert of waarin zij participeert dragen bij aan het verlevendigen van de (binnen)stad.

De showroom werd ook in 2016 actief ingezet. Regelmatig zijn er naast de reguliere openingstijden events en avondaanbod i.s.m. partners en MAMA's achterban. MAMA (co)produceert daarnaast regelmatig projecten of werken in de openbare ruimte.

Sinds 2013 is MAMA (mede-oprichtend) lid van Kunstblock, een samenwerking tussen Witte de With, TENT, MAMA, V2 en WORM gericht onder andere op het verlevendigen van het culturele klimaat rond het Witte de Withkwartier en het vergemakkelijken van verschillende vormen van samenwerking. Onze rol als stedelijk ontwikkelaar vullen wij met overtuiging in. In 2016 zette Kunstblock in op het bestendigen van de vrijdagavondopenstelling, de Kunstavond, en brachten we het gezamenlijk programma Futurocity tijdens de manifestatie Rotterdam viert de Stad.

Ook andere samenwerkingsverbanden in belangrijke mate bij aan een levendige binnenstad. Zo deed MAMA in 2016 ook weer mee aan museumnacht. Nieuw was onze deelname aan het IFFR Episodic/Epidemic program en Poetry International's Art & Language tours. En we waren gastheer van het MTV Breaks programma die plaatsvonden rondom de European Music Award's.

Het zomerproject I <3 CAMP bracht een stukje strand/camping/festivalterrein naar het centrum van Rotterdam en in het najaar trokken we er zelf op uit naar Delfshaven. De Rookies MA waren bij het begin van hun traject gevraagd kritisch te reflecteren op de potentie van de stad en in reactie daarop een project te ontwikkelen. Bospolder-Tussendijken werd inspiratiebron en decor van een route-tentoonstelling rondom vijf nieuwe werken van internationale kunstenaars, gespiegeld aan een magazine met teksten van Rotterdamse schrijvers.

Talentontwikkeling

MAMA vat talentontwikkeling op als het scheppen van een omgeving waarin talent de gelegenheid heeft een myriade routes aan elkaar te verbinden ten behoeve van professionele groei.

Talentontwikkeling is in onze visie verwant aan het onderwijs, maar daar niet uitsluitend aan gebonden. Als podium zijn wij ook toegankelijk voor makers die zich slecht verhouden tot formele leercircuits. Hoewel MAMA talentontwikkeling niet aan leeftijd gebonden acht beperken wij ons in onze activiteiten tot onze primaire doelgroep, jongeren en jongvolwassenen.

2016 is eveneens een overgangsjaar geweest voor manier waarop wij talentontwikkeling organiseren. We namen ons in het meerjarenplan voor het Rookies-traject, zoals men dat al 10 jaar van ons kent, flink onder de loep te nemen. We stelden vast dat de reeds gehanteerde uitspraak 'talentontwikkeling en programma zijn verweven' slechts deels werd waar gemaakt en dat we nog mogelijkheden om onze achterban, naast mede-eigenaar, ook mede-auteur te maken lieten liggen. Allereerst zochten we naar een term die meer bekrachtigend werkt dan Rookie (beginner). Samen met de ploeg werd gebrainstormd en kwam de keuze te liggen op Artistic New Talent, oftewel ANT dat tevens een sprekende metafoor oplevert. Een mier kan meer dan tien keer zijn eigen gewicht tillen en de mierenhoop benadrukt onze kracht als collectief.

Naast de aangepaste programmadynamiek, waar uitdrukkelijk ruimte wordt geboden voor bijdragen vanuit de achterban, stelden we ook de begeleiding bij, zodoende de juiste voorwaarden te scheppen voor kwalitatieve ontwikkeling. Een eerste (rookie)jaar blijft onderdeel van het traject en wordt zelfs geïntensiveerd. De nieuwe lichter wordt geacht twee keer zo vaak te hosten in de showroom als de

rest en worden gekoppeld aan een meer ervaren buddy. Een vroegtijdige commitment is de voorwaarde voor meer auteurschap later. Na ca een jaar worden ANTs expliciet aangemoedigd deel te nemen aan een van de verschillende subteams: ANT-building, Communicatie, Educatie, Hospitality of Opbouw. De mogelijkheid te specialiseren levert hen een voorsprong in de beroepspraktijk op. Naast het reguliere ANT-schap blijven het junior- (14 – 18 jaar) en het master-traject gehandhaafd.

Sleutelbegrippen zijn: een rijke informele leeromgeving, diversiteit in kennis, stimuleren van eigen initiatief, coachen in de beroepspraktijk, borging van kennis en vaardigheden in de organisatie, doorstroming van talent en betrokken burgerschap stimuleren en faciliteren. De plek die de jongeren binnen onze organisatie innemen is onmisbaar. Zij vormen de barometer waarmee onze activiteiten worden getoetst op relevantie voor hun eigen generatie.

MAMA is de afgelopen jaren voor velen een opstap geweest voor een carrière in de kunst- en cultuurwereld. Veel van de door ons getoonde kunstenaars vinden hun weg verder in het kunstcircuit en slaan internationaal hun vleugels uit.

Cultureel Ondernemerschap

MAMA vat haar visie op ondernemerschap samen in drie woorden: Emanciperend, Bekrachtigend en Financieel, waarbij het laatste altijd in functie staat van de eerste twee. Wij hebben een drietal kansrijke domeinen geïdentificeerd als potentiële verdienmodellen, waarbij de nadruk ligt op het vermarkten van onze expertise. Onder MAMA Franchise kan men de lessenspakketten Animated Youngsters (extended) scharen; maar ook de opdracht die over 2015 en 2016 werd uitgevoerd voor collega-instellingen stoom. MAMA Inspires heeft betrekking op onder meer het bezoekersprogramma dat MAMA voor het Vlaamse FORMAAT organiseert, maar ook lezingen en optredens van staf worden tot deze stroom gerekend. MAMA Events staat ten grondslag van de programmeringslogica die vanaf 2017 aan de orde is, in de programmalijnen In Real Life & Networks.

Het grootste obstakel in het consolideren van verdiensten is de implementatie van nieuwe werkmethoden. Bij MAMA komen we geen ideeën tekort, maar er zijn nog vaardigheden genoeg te leren. Na de zomer hebben wij onze zelfstudie voortgezet in het traject Wijzer Werven, begeleid door Van Dooren Advies. De inzet van het traject was vooral gericht op het leren hoe de presentatie van onze proposities beter aansluiten op gangbare methodes in het bedrijfsleven, zoals de Canvasmethode, de Gouden Cirkel van Sinek, en de basics van bedrijfsverspreiding.

Ons ondernemerschap uit zich ook in de wijze waarop we projecten uitwerken. Het project Lonely Planet (solotentoonstelling Susan Kooi) is een treffend voorbeeld. Naar aanleiding van de beurs The Others (Turijn) wisten we begin vorig jaar een samenwerking met Italiaanse terracottaspecialist Fornace Falcone te verzekeren, die partner werd in materiaal, kennis en verblijf voor het maakproces. Voor de bijbehorende publicatie werkten we samen met Jap Sam Books waardoor de publicatie nu wereldwijde distributie kent. Zelf ondersteunden we Susan in het financieringstraject waardoor het project kon worden uitgewerkt tot drieluik, waarvan de presentatie bij MAMA slechts het begin is. Het werk zal nog doorontwikkeld worden in Portugal in Japan. De samenwerkingen die MAMA aangaat in de stad en daarbuiten bundelen krachten op inhoudelijk, financieel als facilitair gebied.

100% Hedendaags, het gecombineerde educatieprogramma voor VO en MBO van MAMA, TENT en Witte de With, is hiervan een goed voorbeeld. Deze samenwerkingsverbanden leiden tot een divers en gewild aanbod.

3. Bedrijfsvoering & Marketing

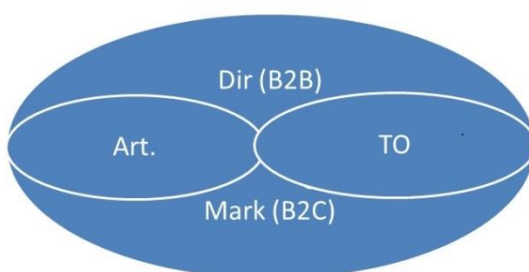
Bedrijfsvoering

De speerpunten van MAMA's bedrijfsvoering zijn hoge artistieke kwaliteit, talentontwikkeling binnen de organisatie en beheersing van bedrijfsprocessen. Projecten worden ontwikkeld in verschillend samengestelde teams, bestaande uit kunstenaars, stafleden, ANTs en externe deskundigen. Binnen de organisatie zijn de speerpunten leren-werken, doorstroming van talent, borging van kennis en vaardigheden in de organisatie en ondernemend samenwerken met kunstenaars en collega-instellingen.

De schil van kunstenaars, makers, (alumni) Rookies en bestuursleden rond MAMA maakt dat de kleine staf steeds een beroep kan doen op een groot arsenaal aan kennis en inzet. Dit gebeurt in diverse vormen: als vrijwilliger, als ambassadeur, mentor, coach, (gast)curator, communicatie- en educatie expert, fondsenwerver, enzovoort. Investering in de (beroeps)praktijk en professionaliteit en kwaliteit in de aan ons verbonden jonge talenten is op deze manier ook een investering in de toekomstbestendigheid van MAMA, en de rest van de culturele infrastructuur van Rotterdam (Nederland).

Op personeelsgebied was 2016 een onrustig jaar. We namen van drie collega's afscheid en werkten met veel tijdelijke plaatsvervangende krachten. We zijn niet vrij gebleven van enkele onregelmatigheden, maar hebben de negatieve effecten hiervan op onze administratieve processen tot een minimum weten te beperken. Tegelijkertijd kan men spreken van een geluk bij een ongeluk. De relatieve onrust maakten onvolkomenheden in de opbouw van het functiehuis zichtbaar. Zo concludeerden wij dat de verantwoordelijkheden voor Communicatie en Bureau elkaar binnen een functie eigenlijk dwarszaten. De noodzaak aan administratieve continuïteit ging gebukt onder het deadline-gevoelige publiciteitsregime. We merkten ook dat onze initiatieven op het gebied van sponsoring & merchandise onvoldoende bleven uitgewerkt, omdat het niet duidelijk bij één functie was ondergebracht. Bovendien was de versplintering die een team met veel part-time medewerkers voelbaar. Het vertrek van drie op zeven collega's bood ruimte om de opbouw van het functiehuis te herzien.

Wij maakten een principiële keuze voor grotere banen verdeeld over minder mensen. We concludeerden dat MAMA's voornaamste pijlers Programma en Talentontwikkeling het best tot hun recht komen als zij worden ontwikkeld binnen relatief autonome organisatiecirkels, echter verbonden binnen het grotere geheel. Het MAMA-verhaal richting het publiek wordt, inclusief alle daartoe beschikbare middelen en strategieën zoals sponsoring en marketing, zal worden ontwikkeld door een

Marketing Coördinator (B2C). Dat speelt eveneens meer ruimte vrij voor de directeur zich te richten op zakelijke en gemeentelijke stakeholders (B2B). We kozen voor een bredere administratieve steun door 1 Office Manager te vragen voor vier ochtenden in de week. Aan het eind van 2016 vonden wij deze rollen vervuld in de nieuwe collega's Kevin van Vlierden en Marijke ten Caat (in dienst 1-01-2017).

Personele bezetting (eind december 2016):

Directeur (0,8 ft): Nathalie Hartjes

Programmamaker / Curator (0,8 ft): Marloes de Vries

Coördinator Talentontwikkeling (0,8 ft): Marél Jap Sam /

Techniek (0,5 ft): Ivo Sieben

Vacatures: Office Manager (0,4ft), Marketing Coordinator (0,8ft).

Tijdelijke ondersteuning op communicatiegebied door Marjolein Geraedts, op het secretariaat door Lauren Brand.

Extern: Administratie Force Finance, ICT: Catching Media

Marketing

MAMA's marketingbeleid combineert de volgende elementen; community-based benadering; project-georiënteerde communicatie; een herkenbare visuele identiteit; actief persbeleid; de kwaliteiten van de showroom ten volle benutten; weloverwogen activiteiten op locatie; merchandise, sponsorbeleid en partnerships.

Onze achterban zijn onze grootste ambassadeurs. Zij vormen een belangrijke schakel naar publiek. Hun betrokkenheid bij MAMA creëert niet alleen een sneeuwbal effect ten aanzien van het bereik. Het draagt er ook aan bij dat nieuwe bezoekers zich sneller thuis voelen. De persoonlijke betrokkenheid is voelbaar en vertaalt zich naar laagdrempeligheid en gastvrijheid. Veel van MAMA's communicatie verloopt van mouth-to-ear en met free publicity. MAMA is heel actief op social media, waarvan de cijfers op alle platforms nog altijd toenemen.

De mogelijkheden van onze unieke raampartij werden in 2016 ten volle benut met onder meer het indoor stadstrand van I <3 Camp, de gymnastiek attributen van Condition en de Italiaanse piazza van Lonely Planet. Niet elke bezoeker komt binnen, maar de opvallende transformaties trekken altijd veel bekijks. In en rond de showroom is het publieksaantal door de jaren heen redelijk stabiel rond de 15.000 bezoekers per jaar.

OONA maakt sinds 2013 bij elk project costum-made drukwerk en digitale uitingen. Ons nieuwe beleidsplan gaat uit van een divers en gedistribueerd programma, met veel activiteiten op locatie en in samenwerking. In 2016 werden alle drukwerkuitingen samengebracht in een herkenbaar format, wat ook het uitgangspunt voor de nieuwe huisstijl en website had moeten zijn. Deze ontwikkeling is echter on hold gezet omdat MAMA's vaste vormgever Sander van Loon naar het noorden van het land verhuist. MAMA geeft de voorkeur aan een live persoonlijk contact in de regio, waardoor er snel geschakeld kan worden en het creatieve proces gedeeld. In 2017 wordt een nieuwe vormgever geworven.

Kunstblock is een van de belangrijkste samenwerkingen op het gebied van publieksbereik. Kunstblock heeft een eigen communicatiebudget en medewerker en voorziet in extra communicatie voor haar partners. Via Kunstblock vinden grotere samenwerkingen plaats met partijen als Rotterdam Festivals. CJP, Rotterdam Partners, maar ook de Rotterdamse hotelbranche.

MAMA ziet het belang van samenwerkingen ook in het creëren van sterke brand-associaties. In 2016 werd zij gesponsord door Vedett; we stelden onze locatie open voor MTV en we maakten er werk van zélf aanwezig te zijn bij de presentatie van Culturesport op het toonaangevende New Yorkse Comic Con.

Onze ambitie om ook zichtbaarheid te verwerven door de ontwikkeling van merchandise vraagt aandacht voor de ontwikkeling van een netwerk van distributiepartners. Dit heeft in de aankomende jaren prioriteit.

MAMA heeft een database met rond de 2000 (e-mail)adressen waarvan ongeveer 450 perscontacten. MAMA heeft speciale aandacht voor de pers die jongeren bedient zoals Vice en Glamcult. MAMA genereerde in 2016 redactionele aandacht van o.a.: AD, Metro, De Nieuwspeper, Glamcult, Volkskrant en Metropolis M. Ook online is er veel aandacht voor MAMA, uit zowel nationale- en internationale bronnen: Trendbeheer, Mister Motley, VersBeton, SexMagazine,

4. Prestaties

PRESTATIES	Prestaties 2016	Waarvan in Rotterdam	Jaarplan 2016	Waarvan in Rotterdam	Jaarverslag 2015
Aantal producties	94	84	19	18	77
Aantal presentaties	18	16	15	14	19
Aantal bezoekers/deelnemers	37.211	11.824	21.000	21.000	44.561

MAMA kijkt af van de prestaties zoals voorzien in het jaarplan 2016. Hieronder volgt een korte toelichting op de meest in het oog springende aantallen, en vergelijken we de prestaties met de beloofde prestaties in het jaarplan 2016, en de behaalde prestaties vorig jaar. Het complete overzicht is opgenomen in de jaarrekening, als onderdeel van het assurance rapport van Zirkzee accountants, voorzien van een goedkeurende verklaring met een beperkte mate van zekerheid, opgemaakt ten behoeve van de gemeente Rotterdam.

MAMA heeft een relatief groot publieksbereik. In 2016 heeft MAMA met haar producties, tentoonstellingen en events 37.211 personen bereikt. Hoewel we ruim boven het beloofde algemene deelnemersaantal uitkwamen bereikten we minder fysieke bezoekers in Rotterdam. Dit is het gevolg van onze keuze niet aanwezig te zijn op Art Rotterdam met een stand. MAMA pleegde daar wel een interventie maar de impact daarvan blijft moeilijk meetbaar en wij hebben ervoor gekozen deze hier in de telling achterwege te laten. In plaats daarvan was MAMA wel prominent aanwezig op ComicCon New York waar de pilot-aflevering van Culturesport werd getoond. Deze stond helemaal in het kader van de Rotterdamse gabbercultuur, met iconen als de Erasmusbrug in het decor verwerkt. MAMA leverde daarmee een bescheiden bijdrage aan de internationalisering van Rotterdam.

Het aantal geleverde producties is nog meer dan voorgaande jaren; 94 in totaal. Het verschil wordt verklaard door een definitiebepaling. Tel je een reeks events als één productie of als losse producties? Wij telden de losse events, ook de kleinsten- een masterclass of rookie-bijeenkomst bijvoorbeeld, conform de telling in de recente jaren: een methode om de volle rijkdom van het programma tot uiting te laten komen. De groei ten opzichte van 2015 is het gevolg van de intensivering van de kunstavonden, maar ook een grotere aanwezigheid van MAMA's staf bij lezingen en panels elders. Omdat hier desondanks toch enige vertekening plaatsvindt zullen wij ons in de volgende beleidsperiode beperken tot de grotere publieksactiviteiten.

Het is een rijk en intensief jaar geweest. Het aantal producties omvat tentoonstellingen, educatie activiteiten, performances, lezingen, happenings en we namen deel aan Museumnacht. Wij produceerden vier publicaties, een in eigen beheer, een met Jap Sam Books, een met Kunstblock partners en een gelimiteerde editie met Publication Studios Rotterdam.

Van de 94 producties rekenen we er 18 tot de presentaties: wij beperken ons hier tot fysieke artistieke uitingen. Presentaties is daarmee een deelverzameling van de producties.

Op Facebook, Twitter en Instagram groeiden we van resp. 4800, 3100, 1000 volgers naar 5600, 3600, 2100 tov vorig jaar. Incidenteel zitten we op Snapchat, met 450 volgers. Instagram blijft ons snelst groeiende platform.

Gerelateerde sites voor onze projecten en samenwerkingsverbanden zijn:

<http://animatedyoungsters.nl> <http://100procenthedendaags.nl> <http://kunstblock.nl>

EDUCATIE	Prestaties 2016		Jaarplan 2016		Jaarverslag 2015	
	PO	VO	PO	VO	PO	VO
Binnenschools						
Deelnemers	7	1300	nvt	250	nvt	594
Contacturen	1	112	nvt	100	nvt	74
Buitenschools	<25	>25	<25	>25	<25	>25
Deelnemers	350	1130	515	10	168	20
Contacturen	3441	43	2500	20	3362	10

MAMA is al jaren zeer actief op het gebied van educatie en met name talentontwikkeling. Met name de laatste activiteiten verhouden zich niet precies tot het voor handen zijnde raster en behoeft wat toelichting.

Onder Educatie Binnenschools rekenen wij alle rondleidingen en workshops binnen schoolverband, zoals 100% Hedendaags en het jaarlijkse project Frame the Artist (ism Tent en het Grafisch Lyceum) tot educatie binnenschools. MAMA richt zich niet op het primair onderwijs. De 7 deelnemers die hier genoteerd staan hebben een betrekking op een incidenteel bezoek van het initiatief Eisvrij. Hoewel dit niet aan een school verbonden is noteren deze deelnemers hier, omdat zij anders verloren gaan in de menigte.

Al onze overige activiteiten krijgen de noemer buitenschools, een groot deel van dit bereik is gevolg van onze activiteiten op het gebied van talentontwikkeling. Indien projecten plaats vinden binnen het hoger onderwijs, worden deze bij gebrek aan een passende categorie binnenschools ook bij de buitenschoolse activiteiten benoemd (doorgaans <25jaar).

De totalen zijn boven de norm; de indeling in het raster laat wat vertekeningen zien. De verschillen tussen de prestaties en het jaarplan zijn het gevolg van een definitiewijziging van binnen en buitenschools. De prestatienormen zijn destijds bepaald uitgaande van de fysieke locatie van de activiteiten, maar worden nu opgevat als binnen of buiten schoolverband. Een deel van de deelnemers buitenschools <25 worden daarom nu weergegeven in het prestatieraster bij binnenschools VO.

In 2016 namen 1300 leerlingen VO deel aan ons educatief aanbod. Hiervan namen 653 leerlingen deel aan het educatieproject 100% Hedendaags. 150 leerlingen van het Grafisch Lyceum namen deel aan het jaarlijkse project Frame the Artist, i.s.m. TENT en MAMA. De pilotlessen van Animated Youngsters gingen van start en zijn goed voor bijna 650 deelnemers.

In de categorie deelnemers buitenschools > 25 jaar, telden wij dit jaar in overleg met de accountant ook de deelnemers aan de Kunstblocktours en de toehoorders van lezingen mee, naast de activiteiten gericht op talentontwikkeling, wat een aanzienlijke groei in deze categorie teweeg brengt. Omdat talentontwikkeling een van onze fundamentele activiteiten is berekenen wij de contacturen buitenschools aan de hand van een percentage van de uren van stafleden, aangevuld door de telling van inhoudelijke en begeleide bijeenkomsten.

5. Financieel resultaat

De omzet van 2016 loopt nagenoeg parallel met dat van 2015. Over de hele linie zijn de kosten en baten voor de bedrijfsvoering en activiteiten in balans.

Sinds de periode 2013-2016 is MAMA geen onderdeel van de landelijke basisinfrastructuur meer. De gemeente Rotterdam honoreerde onze aanvraag in het kader van haar meerjarenbeleid 2013-2016. Het wegvallen van de vierjaarlijkse structurele ondersteuning door OCW sinds 2013 is grotendeels ondervangen door ondersteuning van het Mondriaan Fonds (sinds 2013) in het kader van haar meerjarenprogramma voor presentatie-instellingen. Daarnaast heeft MAMA een succesvol beroep kunnen doen op incidentele geldstromen via projectsubsidies.

Voor de jaarrekening is als normbegroting de jaarbegroting 2016 voor de gemeente Rotterdam, dienst Kunst en Cultuur (DKC) gebruikt. Wat betreft de begroting zoals ingediend bij het Mondriaan Fonds voor 2015-2016, geldt een afwijking op deze begroting van € 2.500 aan de batenkant, bij de post subsidie gemeente Rotterdam. Dit bedrag ad. € 2.500 is in de lastenkant in mindering gebracht op de post activiteitenlasten personeel. Wij hebben toestemming van het Mondriaan Fonds om de DKC jaarbegroting als normbegroting in de jaarrekeningen 2015 en 2016 te gebruiken.

Baten

In 2016 slaagden wij er weer in onze ambitie op het gebied van eigen inkomsten te behalen. Onder deze post vallen artistieke en educatieve diensten, entree voor events, verkoop van boeken, en in mindere mate verkopen (commissie op verkopen) van kunstwerken.

Een aanzienlijk deel van deze inkomsten komt voort uit het delen van onze inhoudelijke kennis, zoals het geven van lezingen of organiseren van programma. De aard van de opdrachten verschilt echter nog en we zijn terughoudend om dit inkomen als stabiel te beschouwen.

Ook in 2016 kwam een aanzienlijk deel van de projectsubsidies, zowel privaat als publiek, ten goede van het project Animated Youngsters Extended, een omvangrijk project. Daar is ook in dit jaar de aanzienlijke stijging in de totale omzet op de baten/lastenrekening tov de begroting aan toe te schrijven. Over de hele linie waren we succesvol in het veiligstellen van additionele fondsen.

Enkele bijdragen hebben wij niet kunnen kwantificeren, zoals de partnerbijdrage van Fornance Falcone, die expertise, verblijf en materiaal leverde voor het project van Susan Kooi. Een verhelderend overzicht daarvan kwam niet voorbij de taalbarrière.

Lasten

De beheerslasten personeel zijn hoger dan de normbegroting aangeeft, doordat conform de voorschriften van het Mondriaan Fonds de extern ingehuurde personen voor systeembeheer en boekhouding ook hieronder gerubriceerd zijn.

De beheerslasten materieel vallen tegen, we ontvingen nog een onvoorziene afrekening van de accountant evenals een naheffing over de verzuimverzekering.

We hebben iets meer uitgegeven aan (beheers) lasten, onder meer voor de kantoorhuisvesting. Deze meerkosten waren juist uit de normbegroting 2013/2016 geschrappt.

De activiteitenlasten personeel zijn aanzienlijk hoger dan begroot. Ook in 2016 is relatief veel gebruik gemaakt van inhuur van derden ten behoeve van de grootschalige projecten Culturesport en Animated Youngsters Extended. Hiertegenover staat de activiteitenlasten materiaal bescheiden blijven. De personeelsformatie bleef ongeveer hetzelfde tov. 2015. Het verschil tav de normbegroting is reeds in 2014 ontstaan om de nieuwe inspanningen op het gebied van ondernemerschap te kunnen ondersteunen.

Balans

Het balanstotaal is afgenomen door het tekort en door het afnemen van de post vooruitontvangen subsidies. Aan de activakant uit zich dit vooral in minder liquide middelen.

Frictiekosten OCW

De frictiekostenvergoeding OCW (€35.035, beschikking dd 02-06-2014 kenmerk 634211) is in 2015 besteed aan diverse inspanningen die bijdragen aan een beter zakelijk perspectief voor MAMA. Het restant á €4252 heeft MAMA in 2016 met toestemming van OCW besteed aan verdere verbeteringen van haar werkomgeving.

BKV

De Geldstroom Beeldende Kunst en Vormgeving (BKV) is een rijksregeling met aanvullende gelden voor beeldende kunst, vormgeving fotografie en urban visual arts. Het college van b en w van de gemeente Rotterdam verdeelt de BKV-gelden elke vier jaar onder beeldende kunstinstellingen. In de nota Midden in de stad. Uitgangspuntennota voor het Rotterdamse cultuurbeleid 2013- 2016 geeft het college aan dat zij de BKV-gelden wil gebruiken om een aantrekkelijk woon- en werkklimaat voor beeldend kunstenaars in de stad te creëren. Met een bijdrage uit deze regeling moeten instellingen ruimte bieden aan talent, de relatie tussen productie en presentatie en aanbod en publiek versterken en de sector professionaliseren. MAMA heeft met succes voor 2013-2016 een beroep gedaan op deze regeling.

De BKV gelden zijn in 2016 aangewend om jonge talenten de gelegenheid te geven hun portfolio uit te breiden. De BKV gelden zijn hoofdzakelijk aangewend voor honoraria van jonge makers binnen diverse projecten, uitdrukkelijk voor Futurocity en BoTu en in mindere mate voor I <3 CAMP en wat kleinere activiteiten, zoals The Big Draw. Ook scharen wij de werkzaamheden en producten van OONA hieronder.

Wij stelden dat conform de BKV regeling van de totale bijdrage 70% direct inkomensvormend zou zijn. De bedragen die zijn toegerekend aan de BKV gelden betreffen uitsluitend de kosten voor honoraria en ontwikkelingskosten van nieuwe kunstwerken. De overige 30% betreffen een toerekening van de kosten die MAMA maakt voor het presenteren en distribueren van het nieuwe werk, in personele en materiële zin. MAMA heeft hiermee in 2016 aan haar BKV projectvoorstel voldaan.

Continuïteit

In 2017 opereert MAMA volgens de normbegroting 2017 – 2020, waarvoor zij een bijdrage van €179.000 ontvangt van de Gemeente Rotterdam waarvan €30.000 afkomstig van de BKV gelden en een activiteiten bijdrage van €150.000 van het Mondriaan Fonds, volgens de regeling Meerjarenprogramma's Presentatie-instellingen. De normbegroting gaat uit van overige inkomsten á €80.500 aan additionele projectsubsidies, eigen inkomsten en donaties. Een restant van €10.000 reeds toegekende gelden voor Animated Youngsters Extended wordt meegenomen naar 2017.

6. Governance

Doelstelling en aard van de activiteiten

De Stichting Public Art Squad-Environmental Art for Public Spaces is opgericht op 30 december 1992 voor onbepaalde tijd en is statutair gevestigd te Rotterdam.

De Stichting heeft als doelstelling:

- a. het organiseren van projecten op het terrein van de kunst en nieuwe media in de binnen- dan wel buitenruimte;
- b. het stimuleren van kunstenaars tot deelname aan nieuwe ontwikkelingen op het terrein van kunst en communicatiemediã;
- c. het stimuleren van jongeren uit Rotterdam, uit Nederland of die welke hun wortels hebben buiten Nederland tot deelname aan nieuwe ontwikkelingen in kunst en media.

Inschrijving Kamer van Koophandel

De stichting is ingeschreven in het handelsregister bij de Kamer van Koophandel te Rotterdam onder nummer 24272758.

Samenstelling bestuur per einde boekjaar

	Vanaf	Tot
P.J.C (Paulette) Verbist (voorzitter)	1-11-2013	2017
L.G.F (Bart) van de Laak (penningmeester)	1-11-2013	2017
I. (Ingrid) Commandeur (secretaris)	1-3-2014	2018
C.J. (Coen) Göebel	1-11-2013	2017
J.M. (Janine) Kratzenberg	19-8-2010	2018
I. (Ingrid) Commandeur (secretaris)	1-3-2014	2018
L. (Lauren) Brand (junior bestuurslid)*	10-3-2016	2016/2017

Cultural Governance

Stichting Public Art Squad wordt bestuurd volgens het Bestuur + Directie model. Het bestuur onderschrijft de principes en best practice bepalingen van dit model zoals beschreven in de code cultural governance en spant zich in hieraan te voldoen conform de omvang van de stichting en haar activiteiten en het daaraan verbonden financieel- en maatschappelijk belang.

MAMA's bestuur en directie hebben een functioneel contact. Ca. 4 – 5 keer per jaar vindt een bestuursvergadering plaats. De directeur agendeert urgente zaken, bespreekt behaalde successen, en informeert over de aankomende periode. Het bestuur neemt op dit moment vooral een adviserende rol in en reageert op de agendapunten. Wanneer het relevant is vraagt de directeur om bilaterale gesprekken voor advies ten aanzien van hun specifieke expertises.

De keuze voor het model Bestuur + Directie (tov Raad van Toezicht model) is in november 2016 geëvalueerd en als gewenste vorm aangewezen, gemotiveerd door de constatering dat MAMA een kleine kwetsbare organisatie waarbij het bestuur eerder de gewezen partij is bij te springen indien nodig.

Accountant

In 2016 was de samenwerking met de accountant, conform de driejaren cyclus zoals gangbaar in cultural governance, toe aan een formele herbenoeming. De directeur heeft een formeel verzoek ingediend dit een jaar uit te stellen. Gezien de extra werkdruk die de grote formatiewijzigingen was het geen opportuun moment ook op het gebied van controle naar een nieuwe accountant over te gaan. Dit is per bestuursbesluit geaccordeerd, op voorwaarde dat nog vóór de zomer 2017 ten minste twee offertes bij vergelijkbare accountants worden opgevraagd.

Risicobeheersing

Hoewel we tevreden zijn met de huidige resultaten, is het bestuur alert op de financiële positie van MAMA, ook voor de toekomst. De eerste resultaten uit het ondernemerschapstraject zijn hoopgevend, maar het zal van de directie en de staf nog veel aandacht vergen om deze resultaten ook daadwerkelijk te stabiliseren, zodat zij als structurele inkomsten beschouwd kunnen worden. MAMA heeft in 2016 veel geleerd van het traject Wijzer Werven, nu is het zaak dat in de praktijk te brengen.

MAMA werkt met een kleine vaste bezetting en uitval of ziekte is een risico. Dit risico is deels afgedekt met een ziektekostenverzekering sinds 2010. Daarnaast werkt MAMA met jonge mensen die relatief onervaren zijn en kent de organisatie een redelijk snelle doorstroming van mensen. Voor alle belangrijke taken zijn daarom draaiboeken en protocollen opgesteld, die steeds worden geactualiseerd.

MAMA heeft een systeem voor de interne controle geïmplementeerd, vastgelegd in een administratieve organisatie, die jaarlijks met bestuur en accountant wordt geëvalueerd. In dit systeem zijn alle mogelijke voorzorgen genomen om diefstal en fraude e.d. zo veel als mogelijk uit te sluiten.

Er wordt getracht tevens wat ruimte te creëren voor het opvangen van onvoorziene ontwikkelingen. Per 31-12-2016 bedraagt de algemene reserve €29.584

Tot slot

MAMA heeft een eigen positie in het Nederlandse en Rotterdamse culturele landschap. MAMA is een forecaster van talent, en begeleidt jonge kunstprofessionals in hun beginnende praktijk. De staf is gedreven en professioneel, en bestaat bovenal uit creatieve denkers. De schil van kunstenaars, makers, ANTs en alumni Rookies maakt dat de kleine kern een beroep kan doen op een groot arsenaal aan kennis en inzet, wat een grote waarde vertegenwoordigt.

Binnen de bedrijfsvoering speelt wederkerigheid een belangrijke rol. Achterban en kunstenaars die bij ons een eerste professionele platform werd geboden geven ons een deel van deze investering terug. Dit gebeurt in diverse vormen: als vrijwilliger, als ambassadeur, mentor, coach, maker, (gast)curator, communicatie- en educatie expert, fondsenwerver, enzovoort. Dit systeem is toekomstbestendig en heeft potentie en is ook een van onze antwoorden op de vraag naar meer ondernemerschap in de kunstsector. Een investering in de (beroeps)praktijk en professionaliteit en kwaliteit in de aan ons verbonden jonge talenten is op deze manier ook een investering in de toekomstbestendigheid van MAMA, en de rest van de culturele infrastructuur van Rotterdam (Nederland).